

CVTI SR VO FÁZE BUDOVANIA EOSC FEDERÁCIE

RNDr. Ing. Anna Krivjanská; anna.krivjanska@uniba.sk; (Univerzita Komenského v Bratislave)

Mgr. Ondrej Zachar; ondrej.zachar@cvtisr.sk; (Centrum vedecko-technických informácií SR)

Ing. Dávid Cymbalák, PhD.; david.cymbalak@cvtisr.sk; (Centrum vedecko-technických informácií SR)

Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) sa v dňoch 17. a 18. marca 2025 zúčastnilo významného dvojdného workshopu v Bruseli, ktorý odštartoval build-up fázu EOSC Federácie (The European Open Science Cloud). EOSC je iniciatíva Európskej únie na vytvorenie federatívnej digitálnej infraštruktúry, ktorá poskytuje výskumníkom v celej Európe bezproblémový prístup k výskumným údajom, nástrojom a službám pre otvorenú vedu a inovácie. Podujatie predstavovalo kľúčový míľnik v implementácii tejto celoeurópskej infraštruktúry, kde CVTI SR tvorí dôležitú pozíciu ako jeden z trinástich kandidátskych uzlov EOSC.

<http://doi.org/10.52036/1335793X.2025.1.75-76>

Workshop v Bruseli privítal viac ako 80 účastníkov vrátane zástupcov EOSC Tripartitnej skupiny (EOSC-A, Európska komisia a EOSC Riadiaci výbor), EOSC EU Node a všetkých 13 kandidátskych uzlov EOSC. Počas podujatia sa vytvorila organizačná štruktúra „EOSC Federation Build-up Group“, ktorej je aktuálne CVTI SR súčasťou po úspešnom výberovom procese spomedzi 121 žiadostí. Medzi ďalších vybraných kandidátov patria renomované inštitúcie ako BBMRI ERIC (Výskumná infraštruktúra pre biobanking a biomolekulárne zdroje), CERN (Európska organizácia pre jadrový výskum), CNR (Talianska národná rada pre výskum – Blue-Cloud 2026), CNRS (Francúzske národné centrum pre vedecký výskum – Data Terra), CSC (Fínske IT centrum pre vedu), ELIXIR Hub (Európska infraštruktúra pre biologické informácie), PaNOSC (Otvorený vedecký cloud pre fotóny a neutróny), EUDAT (Európska dátová infraštruktúra), ICSC (Medzinárodné centrum pre superpočítače a výpočtovú vedu), NCN (Poľské národné centrum vedy), NFDI (Nemecká národná výskumná dátová infraštruktúra) a SURF (Holandská organizácia pre IKT vo vzdelávaní a výskume).

CVTI SR v rámci fázy budovania EOSC federácie v úvode aktivít pilotne naštartuje dve cezhraničné spolupráce:

1. Multicentrickú validáciu charakterizácie nádorového tkaniva založenú na umelej inteligencii – spolupráca medzi BBMRI-ERIC a CVTI SR zameraná na analýzu medicínskych snímok prostredníctvom umelej inteligencie.
2. Cezhraničný výskum analýzy antimikrobiálnej rezistencie (AMR) – genomická sekvenčná analýza prostredníctvom spolupráce CVTI SR a poľskej NCN.

V ďalších fázach budovania slovenského národného EOSC uzla sa plánuje realizácia pokročilých integrácií, medzi ktoré bude patriť aj integrácia informačných zdrojov národného systému KOMIS do EOSC prostredníctvom harmonizácie API a štandardizácie meta-dát, ako aj integrácia výpočtových zdrojov dátového centra CVTI SR.

Účasť CVTI SR na budovaní EOSC Federácie prinesie slovenským vedcom jednoduchší prístup k medzinárodným dátovým úložiskám, analytickým nástrojom a kolaboratívnym výskumným platformám. CVTI SR bude z pozície národného uzla EOSC schopné efektívne sprístupňovať vedeckovýskumné dáta, zdroje a služby naprieč Európou slovenským vedeckým pracovníkom a aktívne sa podieľať na rozvoji EOSC iniciatívy, ktorej cieľom je vytvoriť systém na efektívne vyhľadávanie a prístup k dátam a službám pre oblasť výskumu a inovácií v súlade s princípmi FAIR. Slovenská vedecká komunita má už teraz možnosť využívať prístup k rozsiahlemu množstvu zdrojov prostredníctvom európskeho EOSC EU Node (<https://open-science-cloud.ec.europa.eu/>). V blízkej dobe však bude rovnako dôležitá aj opačná cesta, a to poskytovanie slovenských vedeckých dát a nástrojov smerom do európskeho priestoru. Vyzývame preto slovenských výskumníkov a vedecké inštitúcie, aby zvážili možnosť poskytnúť svoje vedecké zdroje, ako napr. datasety, analytické softvérové nástroje (workflows, jupyter notebooky, docker obrazy, zdrojové kódy a pod.) do EOSC ekosystému. Nejde len o aktuálne výskumné projekty, ale aj o staršie projekty, ktorých dáta a riešenia môžu byť recyklo-

NOVINKY Z OTVORENEJ VEDY

vané a opätovne využité v medzinárodnom prostredí. Poskytovanie zdrojov prostredníctvom EOSC prináša mnohé výhody – zvýšenú viditeľnosť výskumu v európskom priestore, validáciu dát a riešení medzinárodnými partnermi a v neposlednom rade možnosť získať nové partnerstvá.

Pre aktuálne informácie o možnostiach zapojenia sa a pripravovaných výzvach na zber dát odporúčame pravidelne sledovať portál EOSC (www.eosc.sk), ako aj domovskú stránku CVTI SR.

